

БЕОГРАД - На данашњи дан **1199.** у Хиландару је умро Стефан Немања (монашко име било му је Симеон), оснивач династије Немањић која је владала српским земљама више од два века. Пре него што се 1196. замонашио, владао је Србијом као велики жупан. Власт је преузео 1166. кад је збацио брата Тихомира, великог жупана, штићеника двора у Цариграду. Убрзо по преузимању власти покушао је да се одупре супрематiji Византије, против чије је војске ратовао у савезу са Млетачком републиком, али је то успео тек после смрти византијског цара Манојла Комнина 1180. У савезу са Угарском напао је и Србији прикључио зетско приморје (стару српску Краљевину Дукљу), Требиње, Захумље, област око Јужне и Велике Мораве као и простор Косова и Метохије (без Призрена).

Немачки цар и један од вођа Трећег крсташког рата Фридрих I Барбароса, који је с војском на основу споразума с Немањом прошао кроз Србију, 1189. није прихватио његову понуду за заједничку борбу против Византије. Кад су крсташи прешли у Малу Азију, Византија је напала Србију 1190. али је Немања успео да очува самосталност државе. Пошто је престо уступио средњем сину, доцније првом краљу из династије Немањића - Стефану Првовенчаном, а не најстаријем Вукану, замонашио се у својој задужбини манастиру Студеница. Са најмлађим сином Растком, чије је монашко име било Сава, подигао је на Светој Гори манастир Хиландар, који је убрзо постао најзначајнији српски духовни и књижевни центар. Подигао је и цркве и манастире Ђурђеве Ступове, Богородичин манастир и Светог Николу код Куршумлије. Српска православна црква слави га као Светог Симеона Мироточивог, првог у низу светитеља из лозе Немањића.

Данас је петак, 26. фебруар, 57. дан 2021. До краја године има 308 дана.

1531 - У португалској престоници Лисабон у земљотресу је погинуло између 20.000 и 30.000 људи.

1770 - Умро је је италијански виолински виртуоз и композитор Ђузепе Тартини, који је увео новине у технику свирања и грађења виолина и открио поједине акустичне појаве у музици. Компонувао је мноштво виолинских концерата и соната, укључујући сонату "Ђавољи трилер".

1802 - Рођен је француски писац Виктор Иго, члан Француске академије, највећи песник Француске 19. века и родоначелник француског реализма. Био је веома ангажован у политичком животу, испрва као монархиста, потом као републиканац. Под Лујем Филипом постао је пер Француске и академик, а 1848. посланик у Уставотворној скупштини. После државног удара Наполеона III 1851. живео је у изгнанству у Белгији и Енглеској, а кад је 1870. пало Друго царство тријумфално је дочекан у Паризу, где је до смрти 1885. неуморно стварао. Написао је 1876. ватрени чланак "За Србију". Писао је песме, драме, романе, есеје, памфлете. Дела: романи "Јадници", "Богородичина црква у Паризу", "Работници на мору", драме "Ернани", "Лукреција Борџија", "Риј Блаз", политичко-сатирична збирка песама против Наполеона III "Казне", памфлет "Наполеон Мали".

1808 - Рођен је француски сликар, графичар и вајар Оноре Домије, највећи карикатуриста 19. века. Његове духовите, смеле и заједљиве карикатуре, које је углавном објављивао у листу "Шаривари", донеле су му и доста невоља - 1832. је одлежао шест месеци у затвору због карикатуре краља Луја Филипа. Израдио је већи број слика социјалног и такође литерарног сижеа.

1815 - Француски цар Наполеон I напустио је медитеранско острво Елба, на које је протеран после абдикације 1814. Кренувши с малом групом следбеника ушао је у Париз и повратио власт, чиме је почела његова друга владавина позната као "100 дана", окончана у јуну 1815. војним поразом код Ватерлоа.

1834 - Умро је немачки издавач и штампар Алојз Јохан Непомук Франц Зенефелдер, проналазач система литографске штампе. Написао је "Уџбеник литографије".

1846 - Рођен је Бафало Бил легендарна личност историје Америке у време освајања пространстава на западу данашњих САД. Рођен је као Вилијам Фредерик Коди, а надимак је стекао као вешт ловац на бизоне. У познијим годинама обилазио је свет у склопу једног циркуса приказујући своје необичне вештине. Са својим циркусом гостовао и у тадашњој Краљевини Србији.

1848 - У Француској је проглашена Друга република, два дана после абдикације краља Луја Филипа.

1852 - Британски војни транспортни брод "Биркенхед" потонуо је у заливу Симон уз обалу Јужне Африке, при чему је погинуло 485 особа.

1901 - После гушења двогодишњег кинеског устанка против стране окупације - названог "Боксерски устанак" према називу тајног патриотског удружења "Песница у име мира и правде" - вођама побуне Чи Хсиуију и Су Ченг Јуу јавно су одрубљене главе.

1909 - Турско царство је признало аустроугарску анексију Босне и Херцеговине.

1915 - Немци су у Првом светском рату, у борби против Француза код Маланкура, први пут у историји ратовања употребили бацаче пламена.

1916 - Немци су у Првом светском рату потопили француски теретни брод "Прованса II", усмртивши 930 људи.

1918 - Немачки авиони су у Првом светском рату бомбардовали италијански град Венецију.

1935 - Шкотски физичар Роберт Вотсон Ват први пут је јавно демонстрирао уређај

назван радар (откривање и одређивање положаја помоћу радио таласа).

1936 - Адолф Хитлер је у Саксонији отворио прву фабрику за производњу "народног возила" (Фолксваген).

1952 - Премијер Винстон Черчил је саопштио да је Велика Британија произвела атомску бомбу и да ће је испробати у Аустралији.

1960 - Умро је српски лингвиста Александар Белић, професор Београдског универзитета, председник Српске краљевске академије (после Другог светског рата Српске академије наука) од 1937. до смрти 1960. и члан свих словенских академија. После завршене Велике школе у Београду, студирао је словенску филологију и лингвистику у Одеси и Москви. Основао је и уређивао часописе "Јужнословенски филолог" и "Наш језик". Оснивач је српске модерне дијалектологије и један од твораца научне синтаксе. Решио је сложен проблем општесловенског акцентног система. Под његовим руководством САН (данас САНУ) је издала прву књигу великог "Речника књижевног и народног језика". Написао је око 500 расправа, језичких огледа, научних критика, полемика и приказа. Дела: "О језичкој природи и језичком развоју", "Правопис српског језика", "Дијалекти источне и јужне Србије", "О двојини у словенским језицима", "Галички дијалекат".

1969 - Умро је немачки филозоф Карл Теодор Јасперс. По завршетку медицине радио је на Психијатријској клиници у Хајделбергу, а потом је био професор филозофије док га 1937. нису отпустили нацисти. Објавио је 25 књига из психијатрије и филозофије. Дела: "Општа психопатологија", "Психологија погледа на свет", "Филозофија", "Ум и егзистенција", "О истини", "О извору и циљу историје", "Филозофска вера".

1980 - Египат и Израел су успоставили дипломатске односе, окончавајући три деценије међусобног ратног стања.

1990 - Под вођством Виолете Бариос де Чаморо, удружена листа 14 опозиционих партија Никарагве добила је изборе над сандинистима председника Данијела Ортеге.

1992 - Умро је српски глумац Јован Јанићијевић, дугогодишњи члан Београдског драмског позоришта. Популарност је стекао филмским улогама, посебно телевизијским серијама попут "Грађана села Луга", "Парничара" и "Музиканата", а лик Бурдуша из последње од тих серија постао је саставни део његовог имена.

1993 - У снажној експлозији коју су у Светски трговачки центар у Њујорку подметнули арапски исламски терористи погинуло је шест, а повређено око 1.000 људи.

1995 - После губитка око милијарду долара које је на берзи изазвао дилер у Сингапуру Ник Лисон, банкротирала је лондонска банка "Берингс", једна од најстаријих и најугледнијих британских банака.

1997 - Швајцарска влада одобрила је оснивање меморијалног фонда за жртве холокауста у Другом светском рату, настојећи да умањи размере скандала после открића да су трезори банака у Швајцарској пуни имовине жртава немачких нациста.

2001 - Умро је Драгослав Аврамовић српски економски стручњак, дописни члан САНУ. Докторат економских наука стекао је 1956, био је саветник НБЈ од 1951. Потом ради у Светској банци, где је од шефа Одељења за опште студије доспео је до места директора. Био је саветник генералног секретара Конференције УН за трговину и развој (UNCTAD) за питања економске сарадње земаља у развоју и за општа питања (Женева 1980-1984), као и економски саветник Банке за трговину и развој (Вашингтон 1984-1988). Његовим економским програмом је јануара 1994. заустављена хиперинфлација у СРЈ, од марта 1994. до маја 1996. налазио се на месту гувернера Народне банке. Био је централна личност Савеза за промене.

2001 - Етиопија је саопштила да је повукла све трупе с територије Еритреје, окончавши тако двогодишњи погранични рат и омогућивши касније размештање "плавих шлемова".

2001 - Један од вођа Хрвата у Босни и Херцеговини Дарио Кордић осуђен је у Хашком трибуналу на 25 година затвора због ратних злочина над босанским муслиманима.

2004 - Македонски председник Борис Трајковски погинуо је у авионској несрећи у близини Мостара.

2007 - Србија је пресудом Међународног суда правде Хагу ослобођена оптужбе за геноцид у Босни и Херцеговини. Судско веће тада је, са 13 гласова "за" од укупно 15, одлучило да "Србија није планирала, подстрекивала, нити је била саучесник у геноциду који се десио у Сребреници у јулу 1995".

2008 - Умрла је српска песникиња Мира Алечковић једна од најплоднијих књижевница српске (и јужнословенске) дечје литературе. Дипломирала је у Београду књижевост и лингвистику, а потом Фушеову школу у Паризу. Аутор је преко 50 књига за младе, уредница дечјих и омладинских листова Змај, Младост, Пионир, Полетарац. Дугогодишња је председница Друштва Југославија-Француска, као и Удружења књижевника Србије. Била је учесник НОП-а. На музику Николе Херцигоње испевала је песму "Југославијо", једну од свечаних песама негдашње СФРЈ. Носилац је низа одликовања и признања међу којима су и две Легије части.

2009 - Бивши председник Србије Милан Милутиновић ослобођен је пред Хашким трибуналом. Суд је нашао да су неосноване све оптужбе за наводне злочине против човечности и кршење закона и обичаја ратовања на Косову и Метохији 1999. године.

2019 - Ратно ваздухопловство Индије извело је ваздушне нападе у пакистанском делу Кашмира на кампове за обуку исламске екстремистичке групе Џаиш-е-Мохамад (JeM). Та група преузела је претходно одговорност за самоубилачки бомбашки напад изведен десетак дана раније када је погинуло 40 индијских војника у планинском региону Кашмира. Уследила је размена ватре пакистанских и индијских трупа у Кашмиру наредних дана.

(Танјуг)